

Crime Scripting

Een methode voor lokale politie, federale politie,
politieonderwijs en integrale samenwerking?

STUDIEDAG

Centre for Policing and Security

30 januari 2025

Theater De Nieuwe Vrede, Antwerpen

Dagvoorzitters: Kim Covent (voormiddag) en Dr. Thom Snaphaan (namiddag)

9u00	Aanmelding met koffie en thee	
9u30	Verwelkoming door de dagvoorzitter	Kim Covent, Adviseur, Politiezone Gent
9u40	Waar hebben we het eigenlijk over? Het waarom, wat en hoe van crime scripting	Dr. Thom Snaphaan, Associate Lector bij het Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht van Avans Hogeschool, Postdoctoraal Onderzoeker en Docent bij de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht van de Universiteit Gent, en Gastdocent bij de Politieacademie
10u10	Crime scripting in het Nederlandse politieonderwijs	Dr. Peter Klerks, Raadsadviseur bij het Openbaar Ministerie en Docent bij de Politieacademie
10u30	Pauze	
11u00	Crime scripting in de opsporings- en intelligencepraktijk: Een kijkje in de keuken van de ketelbouwer	Sacha Vriends, MSc., Senior Onderzoeker Learning Community Crime Scripting, Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht, Avans Hogeschool Mr. Karlijn Gimbrère, Informatieofficier van justitie bij het arrondissementsparket Zeeland-West-Brabant van het Openbaar Ministerie
11u30	Crime script woninginbraak door en voor de lokale politie Gent	Robin Khalfa, Doctoraatsonderzoeker, Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht van de Universiteit Gent Kim Covent Adviseur, Politiezone Gent Dr. Thom Snaphaan, Associate Lector bij het Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht van Avans Hogeschool, Postdoctoraal Onderzoeker en Docent bij de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht van de Universiteit Gent, en Gastdocent bij de Politieacademie
12u00	Integrale crime scripting	Nynke Spreen Brouwer, MSc. en Debby van Arkel, MSc., Senior Onderzoekers bij de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland

12u30	Lunch	
13u30	Criminaliteit ontleed: Het samenspel van barrièremodellen en crime scripts	Tom Broekaert, Criminoloog – Beleidsadviseur DGJ, Federale Gerechtelijke Politie
13u50	Frauduleuze vennootschappen: Op zoek naar indicatoren	Iris Roncada, Strategisch Analist en Diensthoofd Strategie en Beleid, Federale Politie Limburg
14u10	Een kritische beschouwing van de kennishiaten rond (de toepassing van) crime scripting	Dr. Teun van Ruitenburg (Lector Ondernijning bij het Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht van Avans Hogeschool en Senior Onderzoeker bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving)
14u30	Pauze	
15u00	Paneldiscussie	Moderator: dagvoorzitter Panelleden: Clara Vanquekelberge, Coördinator ARIEC Antwerpen Ricardo Nieuwkamp, Adviseur Federale Gerechtelijke Politie Antwerpen Stefan Joris, Algemeen Coördinator Politieschool, PLOT Stéphanie Du Bois, Commissaris Lokale Recherche, Politiezone Geraardsbergen-Lierde Dr. Teun van Ruitenburg, Lector Ondernijning bij het Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht van Avans Hogeschool en Senior Onderzoeker bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
16u00	Einde en netwerkdirk	

Centre of Expertise
Veiligheid & Veerkracht
Een initiatief van *avans*

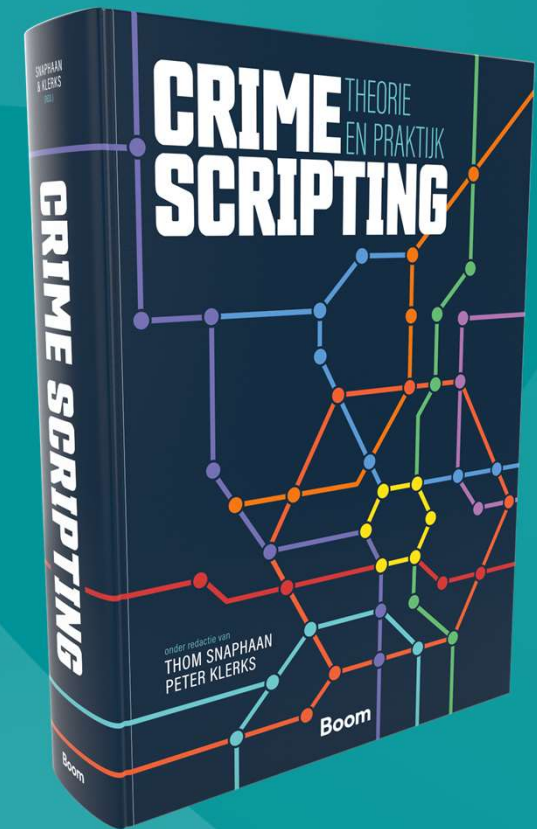
30 januari 2025

Dr. Thom Snaphaan
Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht
Avans Hogeschool

CPS-studiedag | Crime Scripting

Een methode voor lokale politie, federale politie, politieonderwijs en integrale samenwerking?

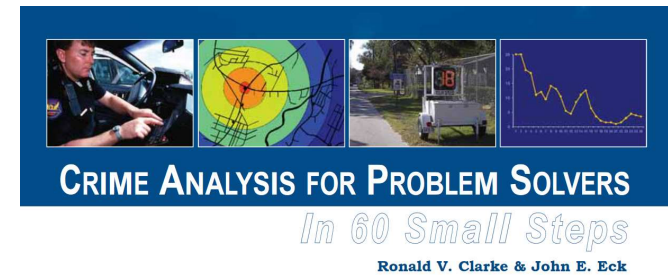
Waar hebben we het eigenlijk over? Het waarom, wat en hoe van crime scripting

Achtergrond

- Opportuniteitstheorieën (in het bijzonder: rationele-keuzebenadering; Cornish & Clarke, 1986)
- Situationele criminaliteitspreventie

- “Thinking thief”
- Problem-oriented policing

35. Understand the crime from beginning to end

(Clarke & Eck, 2005)

A close-up photograph of a film reel and a clapperboard, symbolizing cinema and filmmaking. The film reel is on the left, and the clapperboard is on the right. The clapperboard has the words "DIRECTOR" and "TAKE" visible. The text "Wat is (crime) scripting?" is overlaid in white on the bottom left of the image.

Wat is (crime) scripting?

Wat is scripting?

- Afkomstig uit de cognitiewetenschappen
- Gelieerd aan principe van ‘schema’s’: abstracte cognitieve representaties van bestaande kennis (in een georganiseerde vorm) die ontleend worden aan voorgaande ervaringen
- Gebeurtenisschema = script
- Script = “**a predetermined, stereotyped sequence of actions that define a well known situation in a particular context**” (Schank & Abelson , 1977, p. 41)

Script:	Restaurant
Track:	Coffee Shop
Props:	Tables, menus, food, check, money
Roles:	Customer, cook, owner, waiter, cashier
Entry Conditions:	Customer is hungry Customer has money
Results:	Customer is not hungry Customer has less money Owner has more money
Scenes:	
1. Entering	Customer goes into restaurant Customer looks around Customer decides where to sit Customer goes to the table and sits down
2. Ordering	Customer picks up menus Customer decides on food Customer orders food from waiter Waiter tells cook the order Cook prepares food
3. Eating	Cook gives food to waiter Waiter gives food to customer Customer eats food
4. Exiting	Waiter writes out check Waiter brings check to customer Customer gives tip to waiter Customer goes to cash register Customer gives money to cashier Customer leaves restaurant

Figuur 3. Het restaurantscript (Shank & Abelson, 1977).

Wat is scripting?

- Concepten en bouwstenen worden ontleend aan de natuurlijke analogie met concepten uit de dramaturgie en filmologie
- Rollen (vormen de cast)
- Activiteiten
- Rekwisieten (props of attributen)
- Settings (locaties en tijdstippen)

Wat is crime scripting?

- In 1994 geïntroduceerd in de criminologie door Cornish als **“a way of generating, organizing and systematizing knowledge about the procedural aspects and procedural requirements of crime commission”** (1994a, p. 151)
- Ieder menselijk handelen volgt een bepaalde structuur. Gebeurtenissen voltrekken zich volgens een vast patroon. Dit geldt ook voor crimineel handelen: stappen die nodig zijn om tot een voltooid delict te komen

Wat is crime scripting?

Abstractieniveaus

- Track
- Script
- Protoscript
- Metascript
- (Universeel script)

Tabel 2. Abstractieniveaus van crime scripts (Snaphaan, 2021).

Abstractieniveau		Omschrijving	Voorbeelden
Concreet ↓ Abstract	Track	Het betreft een specifieke aaneenschakeling van acties in specifieke omstandigheden. Op dit niveau worden situationele criminaliteitspreventiemaatregelen meestal ingezet.	<ul style="list-style-type: none">– Cocaïnehandel, geïmporteerd door middel van rip-off methode 'snelle uithaal' in Nederlandse zeehavens– Overval in een metro– Seksueel misbruik van jongens in een specifieke instelling
	Script	Op scriptniveau wordt de vorm van criminaliteit meer veralgemeend. Het scriptniveau is een samenstel van alle tracks.	<ul style="list-style-type: none">– Cocaïnehandel in Nederland– Overval op een persoon– Seksueel misbruik van jongens
	Protoscript	Op protoscriptniveau wordt verdere abstractie toegepast. Het gaat om een veralgemening van het scriptniveau.	<ul style="list-style-type: none">– Handel in verdovende middelen– Overval– Seksueel kindermisbruik
	Metascript	Het hoogste abstractieniveau en is daarmee het meest algemeen. Op dit niveau worden subgroepen van criminaliteitstypes onderscheiden.	<ul style="list-style-type: none">– Illegale handel– Eigendomsdelicten– Seksuele misdrijven

Wat is crime scripting?

Verschillende typen scripts

- Uitgevoerde scripts
- Geplande scripts
- Potentiële scripts (cfr. misuse cases / scenario's)

NB uitgevoerde en geplande scripts kunnen bruikbare input/vertrekpunten vormen voor potentiële scripts en vice versa

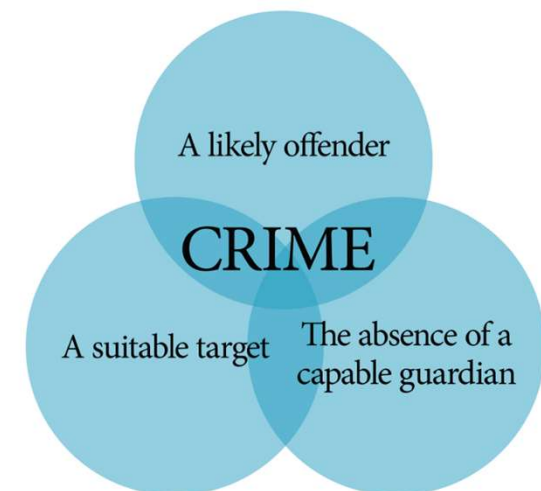
Wat is crime scripting?

Verschillende perspectieven

- Daderperspectief
- Slachtofferperspectief
- *Guardian*-perspectief

Ook: interpersoonlijke scripts
(zie Haelterman, 2016)

ROUTINE ACTIVITY THEORY

Physical convergence in time and space

(Cohen & Felson, 1979)

Wat is crime scripting?

Bestanddelen van scripts

Bouwstenen

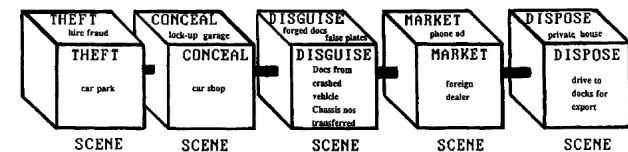
- Condities
- Scènes
- Rollen
- Activiteiten
- Attributen
- Settings

Variaties

- Gelijkwaardige acties
- Paden
- Tracks
- Permutaties

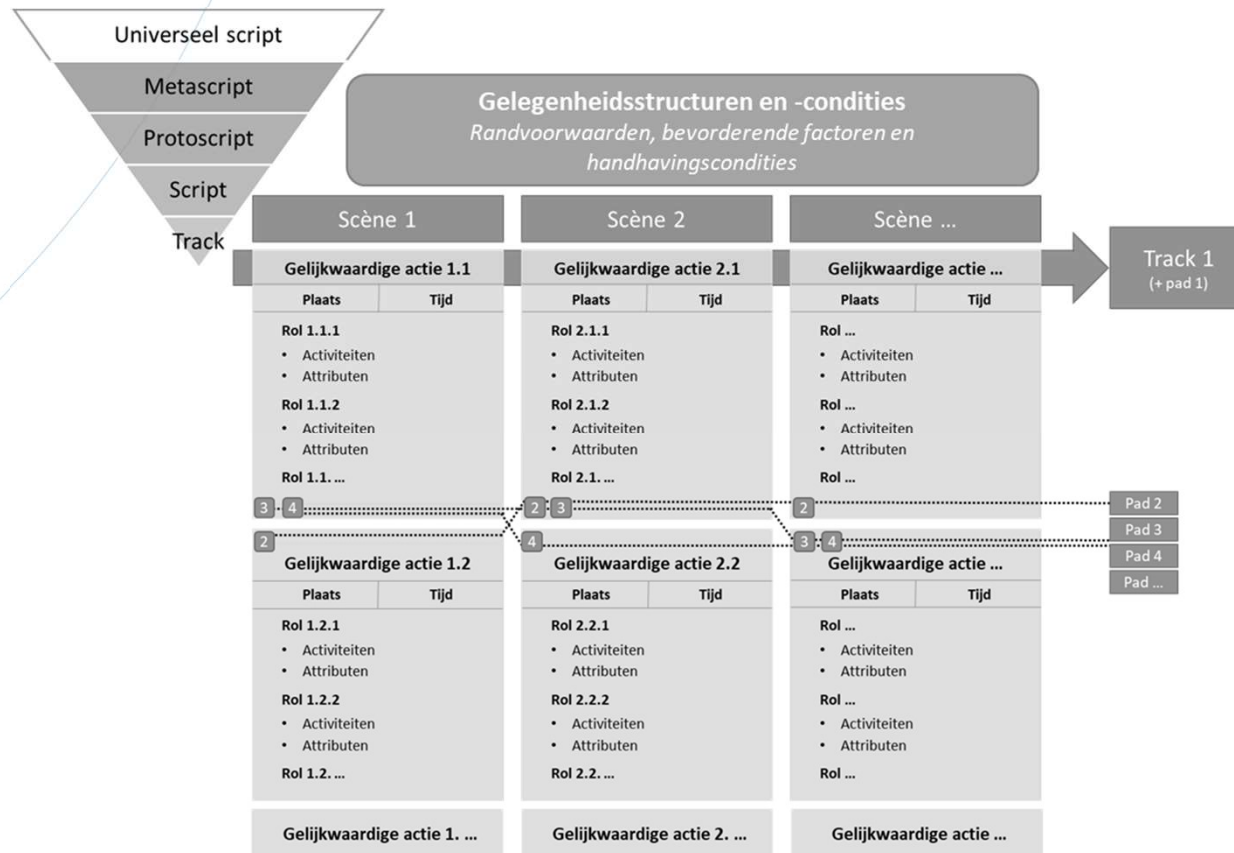
Figure 6: The Script Permutator

(Cornish, 1994a)

Wat is crime scripting?

(Snaphaan, 2021)

Crime script cocaïnehandel in Nederland (proof-of-concept)

1. Import

2. Uithalen

3. Opslag

4. Tussenhandel

5. Bewerken

6. Consumentenverkoop

Via zeehavens

Container

- MO1.1: Constructiemethode/inbouwen in een container
- MO1.2: Rip-off-methode in container
- MO1.3: Rip-off-methode in koelunit van de container
- MO1.4: Switch-methode
- MO2.1: Openbreken van container-constructie
- MO2.2: Pakketten cocaïne (in sporttassen) uit container halen
- MO2.3: Pakketten cocaïne uit koelunit halen
- MO2.4: Overladen naar Europese container

Lading

- MO1.5: Tussen deklading
- MO1.6: Lading voor particulieren
- MO1.7: Groepagecontainers
- MO1.8: Verwerkt of weggevoerd
- MO2.5: Pakketten cocaïne uit de lading halen
- MO2.6: Cocaïne uit het product halen of extraheren (wassen)

Schip

- MO1.9: Droppingmethode
- MO1.11: Aan het schip-methode
- MO1.12: Aflooppmethode
- MO2.7: Ophalen op afgesproken plek in het water
- MO2.8: Aflopen

- MO3.1: Tijdelijke/mobiele opslag
- MO3.2: Opslag in safehouse (bijv. loodsen, garageboxen en appartementen)

- MO4.1: Handel via bevriende of familiale contacten
- MO4.2: Handel op fysieke ontmoetings- of handelsplaatsen
- MO4.3: Onlinehandel (bijv. via darkweb)

Omzetten

- MO5.1: Geïmporteerde cocapasta omzetten naar cocaïne-hydrochloride (snuifcoke)
- MO5.2: Snuifcoke omzetten in rookbare basecoke

Versnijden

- MO5.3: Versnijden met het middel levamisol (ontwormingsmiddel)
- MO5.4: Versnijden met het middel fenacetine (aan paracetamol verwante pijnstiller)

Verpakken

- MO5.5: Blokken persen en bestempelen
- MO5.6: Basecoke verpakken in bolletjes van 0,2 gram

Snuifcircuit

- MO6.1: Verkoop vanuit dealpanden
- MO6.2: Verkoop op bestelling via telefooncentrale
- MO6.3: Verkoop op bestelling via digitale marktplaatsen en levering per post

Versnijden

- MO6.4: Verkoop op openbare plaatsen
- MO6.5: Basecoke verpakken in bolletjes van 0,2 gram

Via luchthavens

Smokkel via passagiersstroom

- MO1.13: Slikkers of duwers (smokkel in het lijf)
- MO1.14: Bodypackers (smokkel op het lijf)
- MO1.15: Draggers (smokkel bij het lijf)
- MO2.9: Onder begeleiding naar een locatie waar zij enige tijd verblijven
- MO2.10: Externe afhaler neemt de lading op de luchthaven over

Smokkel via bagagestroom

- MO1.16: Bagage
- MO2.11: Cocaïne onttrekken aan het logistieke proces

Smokkel via vrachstroom

- MO1.17: Tussen deklading (gemanifesteerde vracht)
- MO1.18: Verstopt tussen passagiersvracht (ongemanifesteerde vracht)
- MO1.19: Verstopt in technische gedeelte (ongemanifesteerde vracht)
- MO1.20: Inbouwen in luchtvrachtcontainer
- MO2.12: Uithalen tijdens verschillende fases in het logistieke proces
- MO2.13: Uithalen door Schipholpashouders
- MO2.14: Uithalen tijdens groot onderhoud
- MO2.15: Openbreken constructies

Via autowegennet

Lading

- MO1.21: Tussen deklading
- MO1.22: Groepagecontainers
- MO1.23: Verwerkt of weggevoerd
- MO1.16: Pakketten cocaïne uit de lading halen
- MO1.17: Cocaïne uit het product halen of extraheren (wassen)

Verborgene ruimtes

- MO1.24: Bestelbussen of auto's voorzien van verborgene ruimtes
- MO2.18: Pakketten cocaïne uit de verborgene ruimtes halen

Via postverzending

Lading

- MO1.25: Particuliere postzendingen
- MO1.26: Commerciële koeriersdiensten

Crime script cocaïnehandel in Nederland (proof-of-concept) – Track 1 in crime script

1. Import

2. Uithalen

3. Opslag

4. Tussenhandel

5. Bewerken

6. Consumentenverkoop

Via zeehavens

Container

MO1.1: Constructiemethode/inbouwen in een container

MO2.1: Openbreken van container-constructie

MO1.2: Rip-off-methode in container

MO2.2: Pakketten cocaïne (in sporttassen) uit container halen

MO1.3: Rip-off-methode in koelunit van de container

MO2.3: Pakketten cocaïne uit koelunit halen

MO1.4: Switch-methode

MO2.4: Overladen naar Europese container

Lading

MO1.5: Tussen deklading

MO2.5: Pakketten cocaïne uit de lading halen

MO1.6: Lading voor particulieren

MO2.6: Cocaïne uit het product halen of extraheren (wassen)

MO1.7: Groepagecontainers

MO1.8: Verwerkt of weggevoerd

Schip

MO1.9: Droppingmethode

MO2.7: Ophalen op afgesproken plek in het water

MO1.11: Aan het schip-methode

MO2.8: Aflopen

MO1.12: Aflopmethode

MO3.1: Tijdelijke/mobiele opslag

MO3.2: Opslag in safehouse (bijv. loodsen, garageboxen en appartementen)

MO4.1: Handel via bevriende of familiale contacten

MO4.2: Handel op fysieke ontmoetings- of handelsplaatsen

MO4.3: Onlinehandel (bijv. via dark-web)

Omzetten

MO5.1: Geïmporteerde cocapasta omzetten naar cocaïne-hydrochloride (snuifcokes)

MO5.2: Snuifcokes omzetten in rookbare basecokes

Versnijden

MO5.3: Versnijden met het middel levamisol (ontwormingsmiddel)

MO5.4: Versnijden met het middel fenacetine (aan paracetamol verwante pijnstiller)

Verpakken

MO5.5: Blokken persen en bestempelen

MO5.6: Basecokes verpakken in bolletjes van 0,2 gram

Snuifcircuit

MO6.1: Verkoop vanuit dealpanden

MO6.2: Verkoop op bestelling via telefooncentrale

MO6.3: Verkoop op bestelling via digitale marktplaatsen en levering per post

Versnijden

MO6.4: Verkoop op openbare plaatsen

Crime script cocaïnehandel in Nederland (proof-of-concept) – Track 1 uitgewerkt

1. Import

2. Uithalen

3. Opslag

4. Tussenhandel

5. Bewerken

6. Consumentenverkoop

MO1.2: Rip-off-methode in container

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot importeren van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van import van cocaïne
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Beheren van een sportlijn
 - Verzorgen van het transport van cocaïne

MO2.2: Pakketten cocaïne (in sporttassen) uit container halen

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot uithalen van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van de uithaal van cocaïne
 - Regelen uithalers
 - Fysiek toegang tot haven terrein regelen
 - Toegangspas lenen
 - Informatie opvragen over tijdstip en locatie van container
 - Container op de juiste locatie laten (ver)plaatsen
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Verzorgen van het transport van cocaïne

MO3.2: Opslag in safehouse (bijvoorbeeld loodsen, garageboxen en appartementen)

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot opslaan van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van het opslaan van cocaïne
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Verzorgen van het transport van cocaïne

MO4.1: Handel via bevriende of familiale contacten

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot verhandelen van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van het verhandelen van cocaïne
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Verzorgen van het transport van cocaïne

MO5.3: Versnijden met het middel levamisol (ontwormingsmiddel)

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot het bewerken van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van het bewerken van cocaïne
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Verzorgen van het transport van cocaïne en bewerkingsmiddelen

MO6.2: Verkoop op bestelling via telefooncentrale

- Opdrachtgever**
 - Geven van opdracht tot uithalen van cocaïne
- Coördinator**
 - Coördineren van de uithaal van cocaïne
- Eigenaar/bezitter**
 - Eigenaar zijn of bezitten van cocaïne
- Bruggenbouwer**
 - Bij elkaar brengen van verschillende partijen
- Facilitator**
 - Faciliteren van het primaire proces
- Financiële facilitator**
 - Het uitvoeren van financiële handelingen t.b.v. het primaire proces
- Katvanger/stroman**
 - Op naam zetten van goederen/diensten waarbij de handeling tot doel heeft om de werkelijke eigenaar/houder van goederen/diensten buiten bereik van justitiële autoriteiten te houden
- Transporteur**
 - Verzorgen van het transport van cocaïne

Hoe crime scripting toegepast wordt

Hoe crime scripting toegepast wordt

- In wetenschappelijk onderzoek (Dehghanniri & Borrion, 2021)
 - Gedrag en beslissingsprocessen van plegers in kaart brengen
 - Organiseren van kennis over (vereisten van) pleegproces
- In de praktijk
 - Fenomeenonderzoeken
 - Data, informatie, kennis bundelen
 - Barrières opwerpen

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Beslissingsprocessen van plegers in kaart brengen
 - Bv. Homel et al. (2013) met betrekking tot woninginbraak

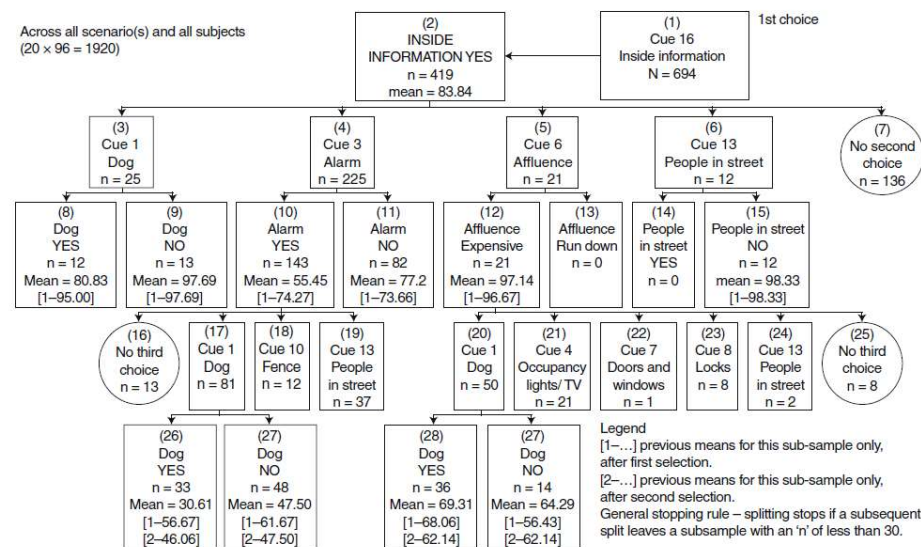
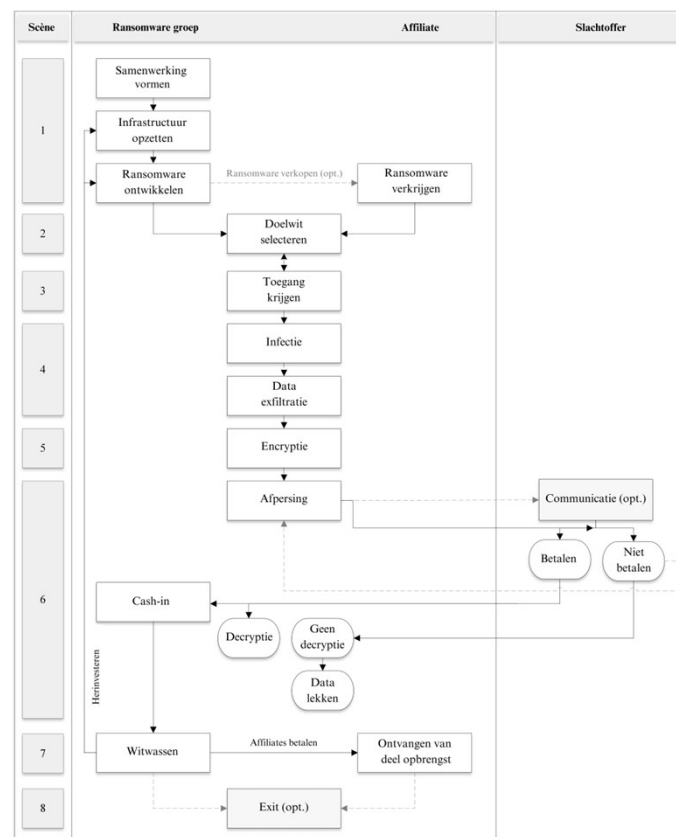

Figure 3.4 Decision tree when cue 6 (inside information) is selected first and reveals valuable goods in the house.

Hoe crime scripting toegepast wordt

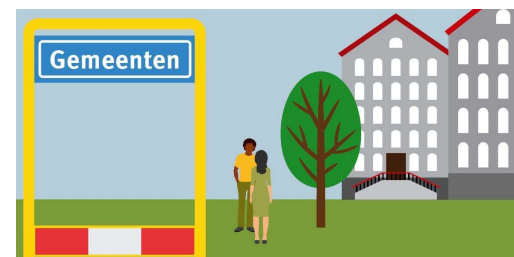
- Organiseren van kennis over (vereisten van) pleegproces
 - Bv. Matthijsse et al. (2024) met betrekking tot ransomware

IN DE PRAKTIJK

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Politie en bijzondere opsporingsdiensten
- Gemeenten
- Integrale samenwerkingen
- Private partijen (bv. banken)

IN DE PRAKTIJK

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Fenomeenonderzoeken

Figuur 4.18. Crime script henep

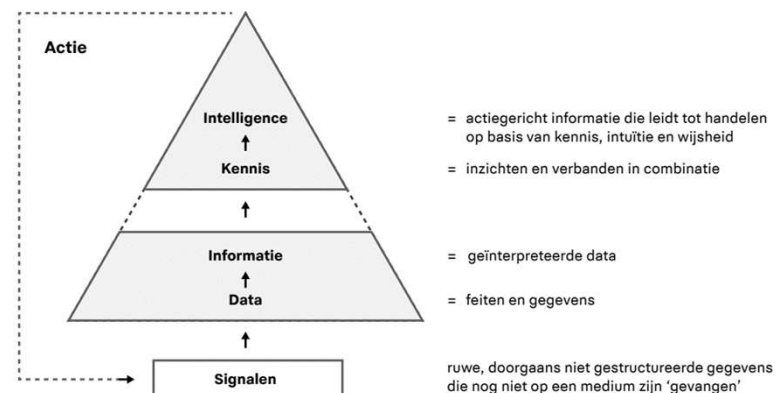
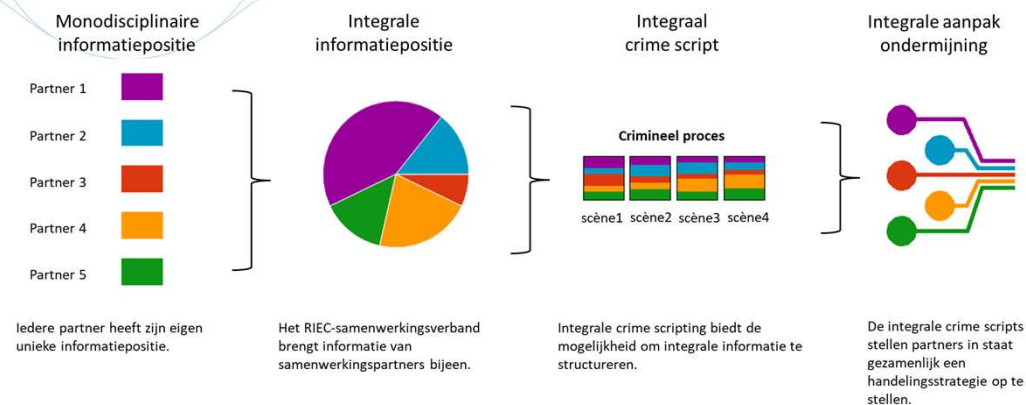
(DLIO, 2022)

IN DE PRAKTIJK

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Data, informatie, kennis bundelen
 - Intelligencegestuurd werken
 - Modus om samen te werken

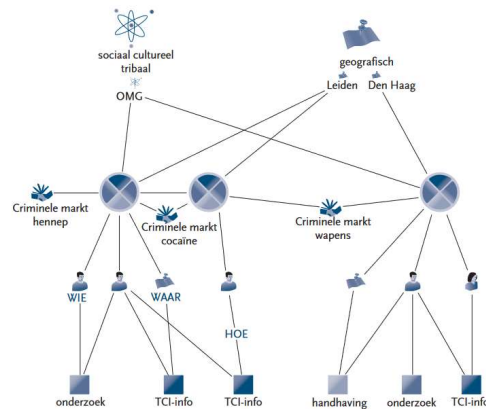
(Kop & Klerks, 2009)

(Spreen Brouwer et al., 2024)

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Data, informatie, kennis bundelen
 - Intelligencegestuurd werken bij de politie
 - Hyperion en Helios
 - Combinatie van taxonomie, crime scripting en sociale-netwerkanalyse

(van der Plas & Brown, 2017)

IN DE PRAKTIJK

Hoe crime scripting toegepast wordt

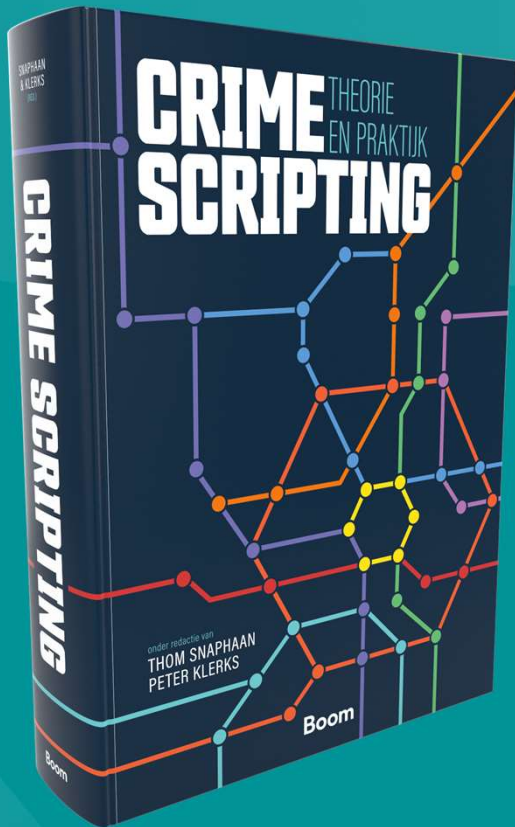
- Barrières opwerpen (zie ook www.barrièremodellen.nl)

Hoe crime scripting toegepast wordt

- Kwaliteit van de input bepaalt de kwaliteit van de output (*garbage in = garbage out*)
- Uniformiteit en consistentie in de terminologie
- Risico's cognitieve bias (zoals *confirmation bias*, *availability bias*, *group thinking*)
- Volledigheid en juistheid versus praktische toepasbaarheid
- Toepassing van gestructureerde methoden vraagt iets van organisaties die het gebruiken in termen van middelen

Dr. Thom Snaphaan

Associate Lector Data, Criminaliteit & Veiligheid
Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht
Avans Hogeschool

Senior Onderzoeker
Vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht
Universiteit Gent

Contact

+31 88 525 02 57

tj.snaphaan@avans.nl

